

Altın Palmiye gücünde...

Nuri Bilge Ceylan'ın Cannes Film Festivali'nde yarışan 'Kış Uykusu' filmi bir başyapıt

MEHMET BASUTÇU

CANNES- Baştan vurgulayalım : "Kış Uykusu" önümüzdeki cumartesi gecesi yapılacak ödül töreninde mutlaka sahneye çağırılması gereken bir başyapıt. **Jane Campion** ve jüri üyelerinin dışlayamayacakları olgunlukta, sağlam, duyarlı, derinlikli bir yaratıcı sineması örneği. **Nuri Bilge Ceylan**'a en azından senaryo, belki ikinci kez mizansen ya da üçüncü kez jüri ödülü kazandıracak; aslında, Türk sinemasının 1982'den bu yana beklediği ikinci Altın Palmiye'yi getirecek güçte bir film.

Muzaffer Özdemir ile **Mehmet Emin Toprak**'ın 2003'te "Uzak"taki yorumlarıyla paylaştıkları en iyi erkek oyuncu ödülünü, **Haluk Bilginer**'in yeniden kapma olasılığı da yüksek...

Aslında, verilecek ödül(ün)lerin ne(ler) olacağı, sinemaseverler için hiç de önemli değil. Önemli olan, Türkiye insanı gerçeğinin, son derece incelikli, alabildiğine duyarlı görsel ve düşünsel bir senfoniye dönüşerek beyazperdeye yansıyor olması. Felsefi derinliği olan, entelektüel düzeyde ödün vermeyen (öz)eleştirel bakışın acımasız sertliğiyle kaleme alınmış senaryo gerisinde, **Anton Çehov**'dan ya da **Dostoyevski**'den esinlenmenin ötesinde, olgun bir edebiyat dili, sağlam bir dramaturjik yapı bulunuyor.

Türkiye gerçeği

Baba toprağına geri dönerek, Ürgüp yakınlarındaki oteline kapanmış tiyatro oyuncusu, yerel gazetede köşe yazıları yazan varlıklı entelektüel Aydın karakteri etrafında gelişen olayların, anlamlı gevezeliklerin, sert tartışmaların, günlük kavgaların, nevrotik tavırların, varoluşçu çırpınıların gerisinde sırtan güncel Türkiye gerçeğini farklı açılardan okumak mümkün.

Bugün toplumsal ve siyasal düzeyde saplanıp kaldığımız batağın çok boyutlu sorumlulukları konusunda kendimizi sorgularken, bireysel umutsuzluğun, küçük hesapların, korkak-

► 'Kış Uykusu', Türk sinemasının 1982'den bu yana beklediği ikinci Altın Palmiye'yi getirecek güçte bir film. Muzaffer Özdemir ile Mehmet Emin Toprak'ın 2003'te "Uzak"taki yorumlarıyla paylaştıkları en iyi erkek oyuncu ödülünü Haluk Bilginer'in yeniden kapma olasılığı da yüksek...

lığın, yılgınlığın, bencilliğin ve içinde boğulduğumuz düzeni kabullenirken vicdanımızı rahatlatarak suçluluk duygusundan kurtulmak için giriştiğimiz biçare çabaların dökümü de gözler önüne seriliveriyor.

İnsanlık onuru

Kıscacası, kesinlikle manikeen olmayan, gri tonları özenle işleyen senaryoda herkes hem kendini savunabiliyor, hem de ağzının payını alıyor. **Nuri Bilge Ceylan**'ın göreceli olarak daha anlayışla karşıladığı yoksul, eğitimsiz kesim (köyün yumuşak görünümlü imamı ve onun şiddet eğilimli kardeşi) bir oranda hafifletici nedenlerden daha fazla yararlanıyorlar. Eleştirilecek tüm yanlarına karşın, düzenin sorumluları ya da parazitleri değil de, saf kurbanları olan bu yan karakterler, insanlık onuru denen temel değere daha cesurca sahip çıkmaktalar.

Senaryonun umut veren diğer bir yan karakteri ise, motosikletleriyle güzargâhı açık bir kimlik arayışı yolculuğuna çıkan (yönetmenin alter egosu) bilinmeyen getireceği zorluklardan korkmayan, dünyaya ve insanlara açık bilinçli genç...

Ve tabii, bütün bu düşünsel zen-

ginlik, **Nuri Bilge Ceylan**'ın kendine özgü yalın anlatımı eşliğinde, yine akıcı, yumuşak, şiirsel bir mizansen besliyor. Filmin bitmesine üzülenler az değil. Örneğin, **Demet Akbağ**'ın yorumladığı, filmin provokatif karakteri, Aydın'ın ablası Necla'nın, son yarıda unutulmuş olması bir eksiklik doğuruyor...

Sinema bir eğlence mi?

Sonuçta, tutkuları yıllarca dinmeyen karakterlerinin peşini bırakmayan **Zeki Demirkubuz** gibi, **Nuri Bilge Ceylan** da Aydın'ı yıllar boyu izlese ne iyi olur? Sözelimi, on yıl sonrasının Türkiye'si'ne nasıl bakıyor olacaktır Aydın? O Türkiye'nin oluşmasına çevresindekilerle birlikte ne gibi katkılarda bulunduğunu; motosikletli gencin ne yapıyor olduğunu; imamın kendini geliştirip geliştiremediğini; yeğenin polis olup olmadığını... şimdiden çok merak ediyoruz...

Bu arada, suçluluk duygusundan ve temel sorumluluklarından ülkede 3 gün yas ilan ederek arınabileceklerini sanan yetkililerin, sinemayı bir eğlence gibi görmek yanılığından hâlâ kurtulamadıkları için, "Kış Uykusu"na Cannes'da eşlik etmekten vazgeçmeleri; üstelik, sinemamızın 100. yılını kutlamak için bu pazartesi gecesi Cannes'da verilecek davet için öngörülen **Baba Zula** konserini de iptal etmeleri, **Nuri Bilge Ceylan**'ın karakterlerine yakışacak, üzerinde uzun uzun tartışılacak tavırlar... Umarız bu kavram kargaşası biter de, en azından kapanış gecesinde resmen sahip çıkarlar filme...